

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

Položaj slovenskega organista.*)

Aže 20 let bo poteklo, odkar se je po Slovenskem jelo Cecilijanstvo vpe-
ljavati, razširjati, ter si skušalo pridobiti stalnosti. Mnogo se je v teku
let pisalo, govorilo, storilo na cerkveno-muzikalnem polju, a vendar
vspех ni tak, kot bi ga bilo želeti za toliko vrsto let. Vsakdo vidi vzrok
drugod, a nihče pa ne pride na tisto, kar je bilo pač misliti v prvi vrsti; in
to je vprašanje: Kedo pa je tisti, ki je poklican kot prvi in resnični nosilec
vzgojevati dobro in cerkve dostojno petje, kedo naj razširja mej narodom ideje
cecilijanstva, kedo naj izobražuje ljudski okus? Pač nikdo drugi kot „orga-
nist!“ Poreče vsak, vsaj je „Glasbenik“ vedno to povdarjal. Resnično! Pi-
salo se je v „Glasbeniku“ dovolj; kako naj organist dela, kaj je njegova
dolžnost, zabavljalo tudi, da ne stori organist svoje dolžnosti; pa gospoda,
zabavljati, učiti in svete dajati, to je lahko, spolnovati tudi, če bi vse to
bilo organistu na razpologo, kar mislim danes povedati, da ni.

Organist**) je danes pač jedini, ki ima mej duševno delavnimi močmi
samo dolžnosti, pa nobenih pravic.

Poglejmo najprvo plače:

Najboljše službe na Slovenskem so, da ima organist-cerkvenik 300—400
na leto, in teh je malo. So pa po 200, tudi 100, če je bira, je odvisno od
letine, od priljubljenosti. Kjer pa nima cerkveniške službe ob enem, je orglavec
plačan z 40, 60, 80, redko 100 gld., morda so na Kranjskem 3 fare, ki ima
organist 300 gld. Če ima pa cerkveniško službo, pa vsega sam ne more opravi-
viti, pomočnik stane zopet denar, so stroški in najboljša služba pri sedanj
druginji komaj zadostuje, da se pičlo, jako pičlo zamore družina preživeti.
Iskati je treba postranskega zaslužka. Po mestih se lahko, ako je dovolj iz-
obražen zasluži s poukom glasbe sploh, kaj je pa na deželi? Srenjski pisar
je le malokdo, če zna rokodelstvo je dobro, in če ne zna nobenega drugega
posla? Poznam sošolce, ki se s kmetijo ukvarjajo, da se na službi, koja mu
nese kot organistu in cerkveniku 160 gld. na leto, zamore sebe in otroke

*) Doslovno po rokopisu, kakor želi gosp. pisec.

Vr.

**) Tu imam pred očmi organiste na deželi; osobito organiste ne pa učitelje organiste.

preživeti. Kolika nezadovolnost vlada sploh, je organistom le samim znano, pa jih deloma zadržuje možatost, deloma strah in sramota z resnico na dan.

Pogled v prihodnost kaže kaj? bedo. Kam z deco. Izobražen je toliko, da želi in hrepeni svoje otroke vendar do kaj boljšega pripraviti. S čim ga dati v šole? saj je za potrebno obleko sebi in njim sila. In kaj na starost? Kaj v bolezni? — revščina in beda!

Organist sam vsaj si želi vedno večje muzikalične izobražbe. Kje vzeti denar za muzikalije, znanstvene knjige? In brez teh? Jeli jih kje dobiti v izposojilo? Kje? V orglarski šoli kot v vsaki šoli sploh dobi le podlago, izobražuje se i vsak potem sam, s čim? Kje sredstva dobiti? V obližju ni prilike slišati vzornega petja in orgljanja, in kdor veliko ne čuje, bo li zamogel si okus izobraziti?

To je stan in položaj organista-cerkovnika.

Dovolj je ljudi, ki mu pišejo postave, recimo v „Glasbeniku“, pri cecilijanskih shodih. Mu pa kedo do vsega tega pomaga, kar sem sedaj površno naštel?

Gg. župniki store po moči, a stanja mu pojedini ne more zboljšati, ker gmotnih pripomočkov sam nima, kje dobiti, ker farani so sami preobloženi. Znani so mi slučajji, kjer župnik iz lastnega doklada, da mu je možno organista vzdrževati.

Gospoda, to je vzrok in glavni vzrok, da je cerkveno petje in orgljanje v tako slabem stanju. Tu je jedro, tu treba pomoči, (kako, nasvetujem h koncu).

Dokaz, da je temu res tako:

Kjer so boljše službe, skoro povsodi je tam dober organist in dobro petje in nasprotno. Zakaj? Ker mu organistu ni treba toliko skrbeti za vsakdanji kruh, svoj čas porabi prvič sebi v pouk in izobrazbo, si lahko nakupi (in to tudi stori) knjig, muzikalij itd., se popolni, dobi spretnost v orgljanji in veselje do lepega petja, izobrazji si zbor. Ljudstvo, ko vidi, da je možak delaven in ne revež, ga čišla, pevke spoštujejo, ljudje mu dajo tudi proustvoljno, in nasledek: lepo cerkveno dostojno petje.

Na fari, kjer si mora organist služiti vsakdanji pičli kruh s postranskim delom, pripomočkov v izobraževanje: „čas in denar“, ni, nasledek: pozabi kar se je učil, spretnost v igranju izgine, veselje tudi, in petje je potem postranska stvar, navadi se na to sam in drugi. Pa zamore v takih okoljščinah kedo od njega kaj družega zahtevati. Dajte v tak položaj učenega medicince, v roko samo nož in klešče za zobe, pa slano sol, in nobenih gmotnih ne duševnih pomočkov, videli boste ravno tak nasledek.

So pa še okolščine, o katerih tu ne govorim, ker mi ni namen delati dražbe, ampak sprožiti vprašanje, katerega se merodajni krogi ne morejo in ne smejo ogniti ter prevzeti, če hočejo vzdrževati orglarsko šolo. Ako hočejo resno, vestno stvar reformo cerkvenega petja uvesti. Postavite organista, da se bode mogel pošteno preživeti, da ne bo od ljudi in bere odvisen, bote videli, če bode šlo ali ne. Naj organist dela tako kot bi recimo storil najstrožji cecilijanec in naj gre potem na biro, ki mu je jedini pogoj življenja, bode li kaj in koliko dobil? In potem pa se mu predbaciva, da streže ljudskemu okusu?!

Gospodje v mestih in stolnih cerkvah delajo in nam svetujejo lahko, a naj si poskusijo, govorili bi drugače.

Pa se mi bo reklo, za toliko znanja kot ga ima kakšen organist je tudi plača dobra, torej če se mu prizna, da veliko ne zna, čemu se sme potem od njega veliko zahtevati?

To torej položaj (povprečno vzeti) na deželi, in kako si opomoči?

Pervič: je tu verski zaklad, kateri je cerkven in velik.

Drugič: doneski organistov samih, ki bi si ustanovili podporno blagajno za slučaj bolezni, onemoglosti ali starosti.

Tretjič: biblioteka, kjer bi proti malemu donesku si izposojeval knjige in muzikalije.

Četrtič: zagotovitev stalnosti v službi. Tu bi se dalo silno mnogo govoriti, mnogo tiči v zraku, ali kar bi se reklo, bi mojemu namenu škodovalo.

Delavec ima podporno delavsko blagajno, postavno določen obrok odpovedi službe, sploh ima pravice. Potegujejo se zanj v državnem zboru, na shodih in drugod, jedino za organista se ne stori nič.

V slučaju bolezni je organist jedino odvisen od svojega predstojnika, je li zamore ta dolgo bolezen, recimo popolno onemoglost dolgo ali za leta prenašati? Nikakor pri najboljši volji ne!

Tu je treba začeti ter se resnobno poprijeti dela, potem bo organist, videvši, da se zanj tudi skrbi, vesel delal in vspeh je gotov.

Obravnavalo se je in se bode o kongruji v državnem zboru, zahteva se odprava štolnine in vrejevanje plač, ali bi se ne dalo tam kaj doseči ob enem za organista?

To toraj v prevdarek merodajnim krogom in upam, da bo ta moj glas katerega sem zavpil mej svet, z vso navdušenostjo in na prošnjo mojih kolegov, ne bode ostal brez sadu. Da se opomore neznosnemu stanju organista, ki želi po izobražbi ter vnet za lepo cerkveno petje, pri najboljši volji ne more storiti toliko, kot žele od njega drugi in sam.

Novomesto, dné 17. maja 1897.

Ign. Hladnik,

kapiteljski organist in skladatelj.

D o p i s i.

Iz Borovnice, dne 8. maja. — Ker ste, gospod vrednik, podpisanega že večkrat nagovarjali, da naj cenjenemu „Cerkvenemu Glasbeniku“ tudi iz tega kraja, od koder pač še ni prejel nobenega dopisa, vender enkrat pošljem poročilo o stanji tukajšnje cerkvene glasbe, odločil sem se vender konečno, dasi nekako nerad, ustreči tej Vaši želji. Nerad, pravim. Saj veste, kako svet sodi. Slabih reči nikdo rad ne poroča. Ako pa poroča o lepih in veselih, tedaj mu hitro kedo očita, češ: „lastna hvala . . .“! A bodi! Ker tudi jaz popolnoma priznam resničnost besedi velikega Witt-a, da pri listih, kot je naš „Cerkveni Glasbenik“, so prav posebnega pomena ravno dopisi iz raznih krajev, iz katerih se zamore potem najlažje spoznati in presoditi, v koliko se je ideja, katero ravno list zagovarja in razširja, po posameznih krajih že res udomačila, ker prav iz tega vzroka take dopise s posebnim zanimanjem vsikdar prebiram v „Cerkvenem Glasbeniku“. In jednako sodim tudi o drugih častitih bralcih našega glasila, zato hočem v naslednjem podatki tudi iz našega prijaznega kraja nekaj podatkov o stanji cerkvenega petja pri nas. To storim

še iz nekega drugega vzroka. Kot ud cecilijanskega društva sem namreč tega prepričanja, da more društvo le tedaj lepo in uspešno delovati in svojo dolžnost vršiti, ako so udje društva vsikdar v tesni zvezi z njega vodstvom. In da se to zgodi, so dolžni od časa do časa poročati o svojem delovanji, kar se najlepše in najprimernejše zgodi ravno po dopisih v „Cerkveni Glasbenik“. Iz teh dopisov spozna vodstvo, da se udje gibljejo, da delujejo.

In sedaj k stvari! Svoje cerkveno-glasbeno poročilo začenjam s tem, da sporočim, kaj se je pelo v naši farni cerkvi o letošnjih velikočnočnih praznikih. Introitus in communio se je pel vselej, koralne seveda in prazniku primerno. Veliki četrtek: A. Foerster: Missa in hon. st. Caeciliae; Graduale „Christus factus est“, zl. A. Foerster (zbirka grad. št. 26.), po recit. offert. „Ave verum corpus, zl. Mozart. — Veliki petek zvečer po Marijinem zvonjenji: G. Rihar-jeva „Počeščena leva rana“, Očitjanje in Lamentacije (slov.), oboje od A. Foersterja. Posebno lamentacije, z melodijo v posameznih glasovih, so ginljivo prirejene, da morajo globok in dnevu primeren vtis napraviti na sleharnega poslušalca. — Velika sobota: Missa st. Caeciliae, zl. Ad. Kaim, op. 1.; Alleluja (4 glasno), Confitemini in vesperae enoglasno iz Foersterjeve zbirke; vloga pri darovanji — offertorija ni — „O esca viatorum“. — Popoldne pri vstajenji: Te Deum in Regina coeli, oboje od Foerster-ja; Tantum ergo od Witt-a. Velika nedelja: Missa in hon. st. Francisci Xaverii, zl. Dr. Fr. Witt, op. 8; Haec dies (grad.) in Terra tremuit (off.), oboje od A. Foersterja; Tantum ergo od P. A. Hribar. — Veliki ponedeljek: Missa solemnis (v spomin 600 letnice), zl. A. Foerster, op. 25.; po rec. offert. Aiblingerjev 5 glasni „Iubilate“.

Razven že imenovanih pojo se še sledeče maše: P. Ang. Hribar „Tota pulchra“; Schaller, op. 27 „de sanctis“; H. Kempter v D, op. 9 (znana „Božična“ maša); Schweitzer op. 26, Kind-Jesu; Schöpf op. 103; Molitor in hon. st. Fidelis in 2 Requiem-a (črni maši) od P. Angelika. — Graduale jemljemo po večini iz prekrasne, zares zlote zbirke našega skladatelja-mojstra A. Foersterja, op. 54 in 60. Naučili smo se doslej sledečih: op. 54 št. 8, 9, 13, 15, 26, 27, 28, 29, 35, 40, 41; op. 60: 22, 23, 24, 26, 30, 35. — Offertorije vzeli smo iz prilog „Cerkv. Glasb.“ od Foerster-ja, J. Haydna „Tui sunt coeli“, R. Burgarella „Assumpta est Maria, Ave Maria“, dr. Wittta „Veritas mea“ i. dr.

Maše se pojo navadno s spremljevanjem orgel, mej tem ko se graduale in offert. redno pojeta vokalno brez orgel, kakor tudi rezponzoriji.

Slovenske maše in druge pesmi se pojo iz Cecilije, iz lepe zbirke „Slava Bogu“ in dr. — Da Riharja, posebno njegovih vedno lepih Marijinih nisimo zavrgli popolnoma, ume se po sebi. Tudi Hladnikova prepeva se marsikatera i pri nas.

Toliko kot poročilo o stanji cerkvenega petja. Sedaj še nekatere stvarne opazke. Zbor šteje sedaj redno 10 pevcev, 5 pevk in 5 moških. Vsi so zares vztrajni in imajo veliko veselja. Imajo tudi dober spomin, da si hitro tudi na pamet, ne-le iz not, zapomnijo vsako stvar. Pripomnim že tukaj: Naj se nikar nihče in nikjer ne izgovarja, da mu ni mogoče pevcev dobiti, da jih ni! Naš narod je zares pevski narod. In prepričan sem, da se celo v najpriprostejši vasi dobi vsaj primeroma dovolj pevcev, ako se jih le hoče in zna poiskati. Pevske vaje so — z malimi izjemami — redno vsako nedeljo popoldan. Po zimi in ob gotovih priložnostih tudi še zraven enkrat na teden. Kedar ni ravno nujnih cerkvenih reči za učenje, prepevamo z veseljem tudi vsakovrstne lepe domače pesmi za razvedrilo. Pri tem nam kaj dobro služi lepa Aljaževa zbirka, katere je letos izdala družba sv. Mohorja. Posebno priljubljena je tudi P. Hugolinova zbirka, ki jo je izdala „Glasbena Matica“. Pevci, posebno pevke so že dalje časa pri cerkvenem petji. Imajo zato posebno glede domačih slovenskih cerkvenih pesmi zares precejšen repertoar. Seveda, ko bi vedno tako ostalo! Ali kaj ko ne bode! Enega basista so nam ravno sedaj potrdili k vojakom, eden in drugi se oženi ali omoži, ali kako drugače odleti. In družba razpada čisto, ko so se komaj eden drugega dobro privadili. In treba je zopet iz nova začeti! Res, ne naj-prijetnejša stran pevskega podučevanja. Saj tako se zgodi, da petje, ki je bilo ravnokar še primeroma dobro, za več ali manj časa zopet propade in da je treba precejšnega truda

in napora, predno se zopet povzdigne. A to ni prijetno in posebno, če se večkrat ponavlja, jemlje organistu veselje. Saj gotovo človeku ni v veselje, iz lepih, težkih latinskih maš naenkrat pasti nazaj na abc.

Predno je prišel podpisani v ta kraj, pelo se je tukaj že, kraja primerno dobro. Gospod organist Fr. Mazi, dasi ni imel sreče in priložnosti, že v mladosti se natančneje izučiti ali obiskati orglarsko šolo, marveč je bil le bolj na-se in na svojo pridnost navezan, imel je vendar vsikdar priznanje in veselje za lepo petje. Storil je rad, kolikor je mogel. Ko je bil v Ljubljani kurz za organiste, udeležil se ga je z veseljem tudi on in je pri njem marsikaj lepega in novega zvedel. Zakaj pač so se ti kurzi sedaj popolnoma opustili? Nam se to nikakor ne zdi prav!

Vender, dasi so peli že tudi nekatere latinske maše, petje le ni bilo še vravnano po liturgičnih pravilih, ni bilo še introita, graduale, offertorija i. dr. A kmalu pa, ko se je pevec natančneje pokazalo in povedalo, kako in kaj, udali so se radi in se z vnmom učili potrebnih liturgičnih spevov. Šlo je seveda polagoma. Veliko nedeljo predlanskega leta se je prvič pelo vse liturgično, potem pa počasi en praznik za drugim. In ljudstvo? Je-li ono bilo res tako razburjeno, nejevoljno, razdraženo itd., kakor se je to že tolikrat povdarjalo od nasprotnikov liturgičnega petja, da je ono povsodi tam, kjer se vpelje pravilno petje? Nikakor ne! Ne rečem, da se mu kaj ni ena in druga sprememba zdela čudna in neumevna spočetka. To je jasno po sebi. Nenavadna, nova stvar posebno v cerkvi zdi se priprostemu človeku vselej čudna in neumevna, dokler si je ne ve razložiti. Čudno se je na prim. ljudem zdelo, ko so naenkrat na sveti večer slišali raz kora „alleluja“. Peveci sami so mi potem pripovedovali, da so jim ljudje tedaj rekli: „No, sedaj bomo pa kolač jedli, ker je aleluja“. Ko pa se je ljudem potem ob priliki v praznik sv. Cecilije — bila je ravno na nedeljo! — v cerkvenem govoru govorilo o cerkvenem petju, o njega pomenu itd., — od tedaj ni slišati tudi v tem oziru nobenih ugovorov. Kako nespametno ali pa zlobne so se torej nasprotniki po našem prepričanju že tolikrat v dolgoletni vojski za reformo cerkvene glasbe sklicevali na ljudstvo, češ, ono je proti novemu petju. Seveda, ako se proti temu nalašč ščuje, ali pa ne ve, za kaj se gre. Podučite torej ljudstvo, povejte mu, za kaj se gre, razložite mu pomen liturgičnega petja. In verjemite mi, ljudstvo vam bo gotovo verjelo in vas bo z veseljem ubogalo! Dovolj! Kakor vidite, gospod vrednik! mi je dopis zelo narastel. A nikakor bi ta še ne bil popoien, ako bi se ob sklepu ne spomnil v njem njega, kateremu v posebni meri pripada čast, da se je tudi v Borovnici glede cerkvenega petja storilo toliko že, kot se je iz dopisa razvidelo. Mislim namreč našega dobrega, za čast in lepoto hiše božje tako izvauredno vnetega g. župnika Janeza Oblaka. Ves čas je dobri gospod po svojih močeh, kjer in kolikor je mogel podpiral tudi lepo cerkveno petje in je pospeševal, vselej nam je stal z veseljem na strani. Z njegovim prizadevanjem se je ravno sedaj ustanovila tudi farna knjižnica cerkvenih muzikalij, katere doslej še ni bilo. In njegova želja in namen je tudi, pevcem, ki za svoj velik trud, kakor drugod, tako tudi tukaj primeroma le majhno plačilo dobe, kakor hitro mu bo mogoče tudi v materijelnem oziru stanje zboljšati. Zato pač zasluži tudi v tem listu častnega priznanja! Vivant sequentes!

In s tem končam za danes svoje poročilo! Rad priznam, da ono še ni táko, kakoršno bi si želel, da se tudi o njem naznanjeno še ni pelo vselej, kakor bi si želel. Pa kako se že glasi latinski pregovor: „Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas! . . . O vsem pa, kar je bilo v poročilu, naj veljajo besede sv. Cerkve: „Non nobis Domine, non nobis, sed nomini Tuo da gloriam!“ Saj kakor vse, moramo tudi petje in trud zanje, da bo res vspešno in trajno, izročiti v čast Njemu, od katerega ravno prihaja vsak pol-polen dar. Kajti, „ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, kateri jo zidajo!“

F. Bernik.

Iz Kamnika. V zadnji številki „C. G.“ vabite, gospod vrednik, pevovodje, naj Vam sporcijo sad svojega truda o velikem tednu in praznikih. Sprejmite torej kratko poročilo o petju v tukajšni frančiškanski cerkvi. Pevski zbor ima 13 deških in 4 moških glasov.

Na veliki četrtek smo peli koralno mašo „missa solemnis“, izvzemši „gloria“, ki je bila iz Lavtizarjeve enoglasne maše „Statuit ei Dominus“ op. 1.; „introitus, graduale, offertorium, communicio“ zopet koralno, ravno tako „Pange lingua“ pri procesiji s presv. Rešnjim Telesom.

Na veliki petek smo peli „passio“ po „Hebdomada sancta“, ravno tako vse druge vloge za ta dan koralno; zvečer pa po stari tukajšni navadi nekaj primernih napevov v čast presv. Rešnjemu Telesu.

Na veliko soboto vse drugo koralno razun „gloria, sanctus, benedictus“, kar smo vzeli iz Lavtizarjeve že imenovane maše. Koncem sv. opravila „Regina coeli“ Anton Foerster iz „Cerkv. Glasb.“ II. 1. Popoldne so bile slovesne pete jutranjice, koncem „Te Deum“ Schöpf op. 58. Mej vstajenjem smo pri procesiji zapeli nekaj velikonočnih, večinoma iz „Slava Bogu“ IV. zv., k sklepu „Tantum ergo“ Anton Foerster, „Regina coeli“, kakor zjutraj.

Na veliko nedeljo: Slovesna maša: „introitus, communicio“ koralno, „missa in hon. s. Ludovici“ Zangl op. 59 (sprejeta v Cec. Vereinskatalog), graduale: „Haec dies“ A. Foerster iz „Gradualia“ (priobčil „Cerkv. Glasb.“) št. 29, offertorium: „Terra tremuit“ A. Foerster, iz „Lauda Sion“.

Na velikonočni ponedeljek. „introitus, communicio“ koralno, maša: „missa in hon. s. Josephi“, P. Angelik Hribar, graduale recit. offertorium: „Angelus Dei“, Laharnar, moški zbor iz zbirke „Offertoria pro festis majoribus“, izdalo cecil. društvo v Gorici.

Truda je bilo dosti, pa „brez muje se še čevlji ne obuje“. Veste, gosp. vrednik, vse bi še bilo, da ne bi bilo treba večinoma skoraj vsako leto vežbati nov zbor. Dobra polovica sedanjih pevcev odide koncem leta na vse kraje; treba je z novimi začeti, učiti jih, kako se usta odpirajo, vlti jim veselje do dolgočasnih teoretiških vaj, zraven berzdati njihovo hudomušnost itd.; kedor ni sam skusil, kaj se pravi pevovodja biti v takih razmerah, ne ve še za vse nadloge tega sveta. Oserčuje me pa to, da imajo otroci v tem kraju izredno dober posluš in vnemo za petje, treba jim je dati le primerno zadostne teoretiške podlage, pa se da marsikaj doseči ž njimi.

P. J. K.

Iz št. Jurja ob Taboru. Velespoštovani gospod vrednik! Že več dopisov iz Savinjske doline sem čital v Vašem cenjenem listu „Cerkvenem Glasbeniku“. Z veseljem sem opazoval, kako polagoma a vendar krepko poganja cecilijansko petje in cerkvena glasba tudi na deželi trdne korenine, za kar so najboljši dokaz dopisi v Vašem listu. Dovolite toraj, da tudi jaz povem, kako je v tem oziru v št. Jurju ob Taboru v Savinjski dolini. —

Vsako mi bode pač pritrdil, kako težaven je začetek cecilijanskega petja na deželi. Koliko časa in truda stane, da nauči orglavec pevce not, da jih privadi dinamike. Lažje skladbe morda ne delajo pevcem več preglavice, vendar so jim težje pesmi in maše pretežke, in mnogo časa in truda je zopet treba, da se priuče tem. Svoje težave ima pa latinsko petje, deloma zaradi izgovarjanja teksta, deloma pa tudi zato, ker mu na deželi čisto nasprotujejo. Pri nas smo tudi dolgo spali. Iz tega spanja so nas prebudili gospodje kapelani Josip Dekortij, Ivan Doberšek in Vekoslav Čížek.

Že prej, menda 1889. in 1890. smo imeli orglavca-cecilijanca, ki pa je kmalu odšel na Vrnsko, in prvi začetek cecilijanskega je bil tako zastoj. Pod vodstvom č. g. Dekortija navadili so se pevci in pevke slovenskega cerkvenega petja iz „Cecilije“. Pri č. g. Doberšku smo peli parkrat latinsko. Ker smo dobili novega orglavca iz orglarske šole ljubljanske, je šlo vedno bolje. Pod vodstvom č. gosp. Čížeka povzdignilo se je št. jursko petje do lepe popolnosti. Ko so pa ta g. kaplan odšli, šlo je naše petje tudi rakovo pot. In sedaj, pod vodstvom cecilijanca g. Novaka se zopet polagoma povzdiga. Lani o novem letu smo peli zopet latinsko mašo. Upamo, da bo šlo vedno veselo naprej. O veliki noči je štel zbor 11 grl: 3 soprane, 2 alta, 2 tenora in 2 basa. Učili smo se težavno in hitro, a pevcem na čast bodi rečeno, da se niso ustavljali, ampak redno prihajali k vajam. — Hvala tudi č. g. duhovnikoma, od katerih so dobili pevci lepe pirihe.

Peli pa smo to-le :

V četrtek pri maši vse koralno, pri sv. obhajilu pa „Sv. križ“ (Slava Bogu IV.).

V petek pri cerkvenem opravilu: „Popule meus“ (Vittoria), zvečer pri božjem grobu : „Skrij me Jezus v svoje rane!“ (Hribar, Slava Bogu IV.).

V soboto pri maši: „Schutzengel-Messe“ (Schweitzer) in ves predpisani koral. Zvečer pa „Sv. križ“ (Hribar, Slava Bogu IV.).

Na veliko noč pri vstajenji: „Skalovje groba“ in „Zveličar gre iz groba“ (Hribar: Slava Bogu IV.). Mašno iz „Slava Bogu“, obhajilno iz Hladnikove zbirke obhajilnih pesni št. 1, velikonočne pa iz Hladnikovega op. 22, št. 1, 3, 4.

Ob desetih: Tantum ergo (Haller iz op. 16), Kind-Jesu-Messe (Schweitzer op. 27), kot vlogo „Regina coeli“ (Laharnar, „Cerkv. Glasb.“ 1886), „Graduale“ (Foerster, „Cerkv. Glasb.“ 1891), „Introitus“ koralno, vse drugo se je recitiralo.

V ponedeljek smo peli vse slovensko. Zjutraj: Mašne pesmi vstop št. 6, slava st. 15, evangelij št. 5 in vera št. 1 iz „Slava Bogu“, obhajilno iz Hladnikove zbirke št. 6, velikonočne iz „Slava Bogu“ št. 11, obhajilno moški kvartet „Zbor angeljski“ in velikonočne iz Hladnikovega op. 22, št. 3 in 4.

Zdaj se bomo učili Fajgelj-novo „Slovesno mašo“ in ktero Hladnikovih. Kedar bo zopet kaj posebnega, bom pa poročil. (Prosimo. Vr.) —n.

Iz Sv. Križa pri Litiji 26. aprila. Že dolgo časa sem se namenjal sporočiti kaj o cerkveni glasbi v tej fari. Pa dozdej še nisem imel poguma, ker jaz sicer nisem imel priložnosti, da bi bil obiskoval kako orglarsko šolo v Ljubljani, vendar pa gojim petje, kolikor je v moji moči, v pravem cerkvenem duhu in po določilih sv. katoliške cerkve. Ker imam veliko veselje do cerkvenega petja in orgljanja, sem se s pomočjo tukajšnjih bližnjih organistov toliko izvežbal, da sem mogel začeti opravljati službo organista. Začel sem z božjo pomočjo in z pomočjo tukajšnjega g. župnika poučevati in voditi cerkveno petje. Vzel sem za poskušnjo 2 soprana, 2 alta in 2 možka, enega za tenor in enega za bas. S pervega je bilo vse bolj po starem kopitu, ker do takrat ni še nobeden organist tukaj učil petja po notah ali sikiricah. Pele so dve sestre skoro blizu 20 let, ena prim, druga sekund, na tenor in bas se pa še mislilo ni, razun če je bil organist zmožen petja, da je pel bas. Učil sem jih po navodilu „Cerkv. Glasb.“, (s katerem sem se tudi sam največ izvežbal) in pozneje pa po Foersterjevi pevski šoli in tako smo se naučili dozdej sledeče latinske maše: Prva in druga prav lahke maše, J. Schiffels. 3. „Tota pulchra es Maria“, J. B. Molitor. 4. „Kind-Jesu-Messe“, J. Schweitzer. 5. „Missa in honorem s. Caeciliae“, Anton Foerster. 6. „Missa Statuit ei Dominus“, Jos. Lavtizar. 7. „Missa in honorem s. Joseph“, P. Ang. Hribar. 8. „Schutzengel-Messe“, J. Schweitzer. Naj omenim, da latinske maše pojemo vse s polnim tekstom z latinskim offertorijem in communio, kakor dotični praznik nanese. Responsorie odpevamo Foersterjeve in sicer brez orgel. Introit in graduale nadomestim z orglami, s temi pričnemo pozneje, ker je boljši, da se ljudje počasi privadijo latinske maše, ki se jim že tako zde predolge. Offertorije pojemo od raznih skladateljev iz „Cerkv. Glasb.“, ako ga ni, sam pojem koralni, kakor tudi za Communio pojem koral vselej sam. Prefacije spremljam z orglami in Deo gratias za razne praznike. Tantum ergo iz Cecilije iz zvezkov P. A. Hribarja in Ign. Hladnika. Pri navadnih mašah pojemo iz Cecilije, Ign. Hladnikove op. 14, 15, 17, 18, 22, 23, 24, 25 in 29. „Slava Bogu“ imamo vse štiri dele, katere nam prav dobro ugajajo. Pri črnih mašah pojem sam op. 2 in 23 Ig. Hladnika in P. A. Hribarja v d mol. Zdaj sem tudi pričel koralni Requiem iz „Ordinarium Missae“. Vpeljali smo tudi „Asperges“ in „Vidi aquam“, te pojemo A. Foersterjeve in P. A. Hribarjeve; koralno iz „Ordinarium Missae“. Medigre in poigre rabim J. Blieda, Körnerja, Dan. Fajgelja in še nekaj drugih. — Toliko smo se naučili v štirih letih prav z velikim trudom, posebno od začetka. Težke skladbe smo peli včasih bolj slabo, ene boljše, nekoliko pa tudi prav dobro. Začetek je bil zelo hud, jaz sem malo znal, pevci pa nič; kar se tiče orgljanja je bilo z koralom najtežje začeti, katerega sem se pa sedaj prav trdno oprijel. Največjo preglavico mi dela to, da ne morem pri najboljši volji dobiti dosti

pevcev in pevk; nekaj vsled zavidanja, nekaj pa zato, ker se otroci v šoli ne uče nič petja in tako nimajo že od mladega nobenega veselja do petja. To pa veste, kar se človek mlad ne nauči, se pozneje težko. Vendar upam z pomočjo božjo še to oviro premagati. Vse v večjo čast božjo in sv. Cecilije.

F. G. organist.

Radeče. V farnej cerkvi sv. Petra v Radečah pri Zidanem mostu pelo se je veliki teden in v praznike sledeče:

Veliki četrtek. Zjutraj: Slava Bogu I. zv. št. 6 in IV. zv. št. 7 ter Cecilija št. 149. Zvečer: „Očitjanje“ A. Foerster.

Veliki petek. Zvečer: „Lamentacije“, A. Foerster.

Veliko soboto. Hladnikova maša op. 19. „Confitemini Domino“, Ant. Foerster in „Vespere“ iz Grad. Romanum.

Velika nedelja. 1.) „Te Deum“, Fr. Schöpf op. 68. — 2.) „Regina coeli“, Iv. Zupan. — 3.) „Tantum ergo“ in „Genitori“ iz P. Ang. Hribarjeve zbirke Decem Tantum ergo št. 1 in 2. — 4.) „Missa in honorem ss. Infantis Jesu“, Ivan Schweitzer op. 26. — 5.) „Sequentia“, Ant. Foerster. — 6.) „Offertorium“, Tresch. — 7.) „Vidi aquam“, P. A. Hribar. — 8.) Introitus in Communio koralno ter Graduale recitovano na enem tonu.

Ponedeljek. 1.) Hladnikova maša op. 19. — 2.) „Sequentia“, Ant. Foerster. — 3.) „Offertorium“, Tresch. — 4.) „Tantum ergo“ in „Genitori“, Tresch. Introitus, Graduale in Communio koralno. — Slovenske pesmi pele so se sledeče: Slava Bogu IV. zvezek št. I, II, V, VI, IX, X, XI in XII. „Zveličar naš je vstal iz groba“, Rihar. „Zveličar gre iz groba“, Pogačnik. „Premisli o ljub' kristjan“, Harm. D. Fajgelj.

Ako ugaja, postrežem Vam prihodnjic z obširnejšim sporočilom. (Prosimo. Vr.)

Jos. Kamnikar, orglavec.

Razne reči.

„Obecná Jednota Cyrillská“ priredi v proslavo sv. Vojteha (Adalberta) tekem meseca avgusta v Pragi „Cyrillské exercicie“, katerih natančnejši vsposed in čas se boče razglasil sredi julija. Morda se udeleži teh cerkveno-glasbenih vaj tudi kdo izmed slovenskih cecilijancev.

— Čet. gg. salezijanci v Turinu marljivo delajo v svojem zavodu za zboljšanje cerkvene glasbe. Ne zadostuje jim izvajati jo po cerkvenih določbah in umetniških pravilih samo v svoji cerkvi, marveč pošiljajo svoje gojence, rekel bi kakor apostole, po korih raznih cerkvah, kjer jih kaj radi poslušajo. To pa je sad okrožnice prevz. g. nadškofa, ki jo je izdal o cerkveni glasbeni reformi v svoji škofiji.

— Mladi Švedec, Viljem Nyström je izumil stroj, ki se zove „tonofonograf“ in zapisuje vse, kar se igra na kakem tipalnem glasbenem orodju n. pr. glasoviru ali orglah ter pozneje vse ponavlja, kakor Edisonov fonograf.

— Amerikanec M. Saint v Des Moines (Jowa) pa je sestavil samopisnico za note, katera je že patentirana. Po obliki se le malo loči od navadnih samopisnih strojev za tipe, vendar pa je mehanizem pripravniši in jako uprósčen. Dasi tudi zahteva notna pisava obilno število znamenj in podob, vendar ima stroj le 42 tipk in stavcu ni treba nikakoršnih glasbenih vednosti. S to notno samopisalnico boče se lepše in hitreje delalo nego doslej z roko, kar je bilo dolgočasno in je zahtevalo mnogo časa in potrpljenja.

Listnica vredništva.

Vsem gospodom sotrudnikom: Najtoplejša zahvala z željo, da bi našli mnogo posnemalcev. Kar še ni tiskano, pride kmalu na vrsto. — G. J. M.: Preveč zahtevate; obrnite se do „Katol. Bukvarne“ v Ljubljani, katera boče Vam rada vse oskrbela. Vredništvo „Cerkvenega Glasbenik“-a ni založna knjigarna.

Današnjemu listu pridana je 5. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milie.